

Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä 26.05.2025

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 26.05.2025

## Tarkastuslautakunnan vaali vv. 2025-2029 KV

1675/00.00.01.06/2025

### Asian valmistelija / lisätietojen antaja

hallintojohtaja Anniina Kovero, p. 044 716 1416

valmistelusihteeri Terhi Takala, p. 044 416 2732

### Päätös

### Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

### Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto valitsee tarkastuslautakuntaan 13 jäsentä ja kullekin henkilökohtaisen varajäsenen toimikaudekseen 1.6.2025-31.5.2029 sekä nimeää jäseniksi valituista puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan samaksi ajaksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti."

### Perusteluosa

Hallintosäännön 1.6.2025 voimaan astuvien yleisten määräysten I luvun 2 §:n mukaan tarkastuslautakunnassa on 13 jäsentä. Valtuusto valitsee lautakunnan jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet toimikaudekseen sekä nimeää jäseniksi valituista puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan samaksi ajaksi.

Kuntaliiton yleiskirje 2/2025:

**”Vaalikelpoisuus tarkastuslautakuntaan (75 §)**

Tarkastuslautakunta on valtuuston asettama ja suoraan valtuuston alainen lakisääteinen toimielin, jonka tehtävänä on järjestää hallinnon ja talouden tarkastus sekä arviointi. Arviointi kohdistuu sekä kunnan omalle toiminnalle että tytäryhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumiseen.

Tarkastuslautakuntaa koskevilla vaalikelpoisuusrajoituksilla pyritään varmistamaan hallinnon ja talouden tarkastuksen riippumattomuutta ja luotettavuutta. Rajoitukset koskevat tarkastuslautakunnan jäseniä ja varajäseniä, jotka luottamushenkilöinä vastaavat tilintarkastuksen asianmukaisuudesta. Samat vaalikelpoisuuden rajoitukset koskevat myös tilintarkastajaa. Vaalikelpoisuusrajoitukset koskevat kattavasti kuntakonsernin palveluksessa olevia.

Tarkastuslautakunnan jäsen ja varajäsen on esteellinen arvioimaan toimintaa, jossa on itse ollut päätöksentekijänä.

Tarkastuslautakunnan kokoonpanoon vaikuttaa ensinnä se, että **tarkastuslautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja** (kuntalain 121.1 §). Säännöstä on tulkittu niin, että varavaltuutetut eivät ole kelpoisia tarkastuslautakunnan puheenjohtajaksi ja varapuheenjohtajaksi. Sääntelyllä korostetaan tarkastuslautakunnan kiinteää yhteyttä valtuustoon. Jos yhteyttä halutaan vielä vahvistaa, voidaan hallintosääntöön ottaa määräys, jonka mukaan tarkastuslautakunnan jäseniksi ja varajäseniksi voidaan valita vain valtuutettuja ja varavaltuutettuja (31 §, valiokuntamalli).

**Vaalikelpoinen tarkastuslautakuntaan ei ole:**

- 1) kunnanhallituksen jäsen,
- 2) pormestari ja apulaispormestari,

3) henkilö, joka on kunnanhallituksen jäsenen, kunnanjohtajan, pormestarin tai apulaispormestarin hallintolain esteellisyysperusteita koskevan 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu läheinen,

4) henkilö, joka on kunnan tai kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa taikka toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa kunnan määräysvallassa olevassa yhteisössä tai säätiössä;

5) henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen.

**Kunnanhallituksen jäsenet, kunnan johto ja heidän läheisensä (75 §:n 1–3 kohdat)**

Kunnanhallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä pormestari ja apulaispormestari eivät ole vaalikelpoisia tarkastuslautakuntaan. Kunnanhallituksen varajäseniä ei mainita erikseen, koska toimielimen varajäseniin sovelletaan, mitä varsinaisista jäsenistä säädetään (31.3 §). Tarkastuslautakunnan jäsen tai varajäsen voidaan valita kesken toimikauden kunnanhallituksen jäseneksi tai varajäseneksi. Seurauksena on, että hän tällöin menettää vaalikelpoisuutensa tarkastuslautakuntaan.

Tarkastuslautakunta on ainoa toimielin, jossa vaalikelpoisuuteen vaikuttaa myös läheisen asema. Jos henkilön hallintolain 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu läheinen on kunnanhallituksen jäsen tai varajäsen, kunnanjohtaja, pormestari tai apulaispormestari, henkilö ei ole vaalikelpoinen tarkastuslautakuntaan. Jos edellä mainittu läheinen valitaan kunnanhallituksen jäseneksi tai varajäseneksi tai pormestariksi tai apulaispormestariksi, henkilö menettää vaalikelpoisuuden tarkastuslautakuntaan.

Perusteena vaalikelpoisuuden rajoituksille on muun muassa se, että kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta (39 §). Kunnanjohtaja tai pormestari johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa sekä muuta toimintaa (38 §). Kunnan tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet ja

kunnanjohtaja tai pormestari (113 §). Kunnanhallitus on tarkastuslautakunnan arviointityön keskeisin kohde.

#### **Kunnan tai kuntakonsernin palveluksessa olevat henkilöt (75 §:n 4 kohta)**

Kunnan ja sen määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa olevat henkilöt, sekä toimitusjohtaja tai vastaavassa asemassa oleva, eivät ole vaalikelpoisia tarkastuslautakuntaan. Kunnan tilintarkastus ulottuu konsernitilinpäätöksen kautta myös kunnan määräysvallassa oleviin yhteisöihin ja säätiöihin.

Kunnan määräysvalta määräytyy kirjanpitolain (1336/1997) 6.1 §:n mukaisesti. Kuntakonserniin kuuluvat myös yhteisöt, joissa kunnan tytäryhteisö käyttää määräysvaltaa.

#### **Oltava vaalikelpoisuus kunnanhallitukseen (75 §:n 5 kohta)**

Tarkastuslautakuntaan ei voida valita henkilöä, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen. Säännös rajaa vaalikelpoisuutta tarkastuslautakuntaan 73 §:ssä säädetyllä tavalla. Sovellettavaksi tulee myös vaalikelpoisuutta valtuustoon koskeva 72 §, kun vaalikelpoisia kunnanhallitukseen eivät ole henkilöt, jotka eivät ole vaalikelpoisia valtuustoon.”

#### **Soveltamisohjeet**

Vaalimenettelyä ja kelpoisuusehtoja on selvitetty tarkemmin Kuntaliiton yleiskirjeissä, jotka ovat jo aiempina olevien esitysten liitteinä.

#### **Tasa-arvolain vaalille asettamat vaatimukset**

Tasa-arvolain myös tarkastuslautakunnan kohdalla sovellettaviksi tulevia säännöksiä on selvitetty tarkemmin edellä kaupunginhallituksen vaalin yhteydessä. 13-jäsenisessä lautakunnassa miehiä ja naisia on oltava vähintään suhteessa 13-6.

Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä 26.05.2025

### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kv: valitusosoitus

### Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: ote valitut, tarkastuslautakunta, luettelot